

สิทธิมนุษยชน กับ ระบอบประชาธิปไตยแบบไทยๆ

โดย พล.ท. รามพล มีชูอรอด

โปรดจำไว้...ระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองโดยประชาชนที่มีอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดของรัฐ ประชาชนมีสิทธิ เสรี เสมอภาคและมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม แต่ในประเทศที่ระบอบประชาธิปไตยพัฒนาอย่างเชื่องช้าและมีอัตตะลักษณะเฉพาะตัวอย่างประเทศไทยซึ่งถูกเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาตั้งแต่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 นับเป็นเวลา 82 ปี แต่มีข้อจำกัดในการก้าวข้ามจากระบอบการปกครองดั้งเดิมเพราะประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศถูกรอบงำทาง วัฒนธรรม ที่สร้างความเชื่อใน ทวยเทพเทวดา ยักษ์ ปีศาจ การบนบานสานกล่าวสวดมนต์ภาวนาอธิฐาน และจนปัจจุบันสื่อต่างๆ ของประเทศก็ยังถูกใช้ป็นเครื่องมือในการครอบงำต่อไปจึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีความพอใจที่จะทนอยู่ด้วยความทุกข์ยากบนข้อจำกัดในสิทธิมนุษยชนทางกายภาพ เพราะยอมรับผลการกล่อมเกลามาโดยวัฒนธรรมให้มีความสุขทางใจ รักดี พึงพอใจในสิทธิมนุษยชนในมาตรฐานที่ต่ำ อันได้รับตามที่ วัฒนธรรมได้หล่อหลอมจิตวิญญาณให้มีความเชื่อความศรัทธาเช่นนั้น หรือแม้กระทั่งหลายครั้งที่วัฒนธรรมยอมรับให้ กลุ่มบุคคลที่ถูกสร้างขึ้นโดยวัฒนธรรมดั้งเดิมให้มีอำนาจเหนือกว่าปวงชนชาวไทย และสามารถที่จะหยิบบั่นหรือกระทำการยิดคั้นสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของมวลชนส่วนใหญ่ของประเทศได้ เพราะวัฒนธรรมไทยยินยอมให้กลุ่มคนที่มีอำนาจฯใช้ข้ออ้างว่าสังคมუნวายเพราะประชาชน ใช้สิทธิเกินขอบเขตของระบอบประชาธิปไตยดังนั้นประเทศไทยต้องเป็นประชาธิปไตยที่มีอัตตะลักษณะไม่เหมือนใครในระบอบประชาธิปไตยแบบไทยๆ ที่ไม่ใช่ ธรรมชาติ ของความเสมอภาค ที่ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ ที่เท่าเทียมกันทั้ง โดยการกำเนิด ฐานะ หรือเชื้อชาติ การที่ สิทธิเสรีภาพของแต่ละคน จะถูกจำกัด โดย สิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และทุกคนจะทำทุกอย่างได้ เท่าที่ ไม่ละเมิดสิทธิ ของ ผู้อื่น นั้นถูกจำกัดมุมมองแต่เฉพาะกลุ่มบุคคลที่ยอมรับในวัฒนธรรมดั้งเดิมว่าเป็นกลุ่มผู้มีอำนาจฯ เท่านั้น บุคคลที่มีความคิดต่างจากวัฒนธรรมดั้งเดิมจะไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งจากสังคมและจากกระบวนการยุติธรรม มีหลายครั้งที่ รัฐธรรมนูญ หรือ กฎหมาย ให้ความยุติธรรม แบบฝักใฝ่อย่างชัดเจน (Purely Partiality) จนเกิดการละเมิดสิทธิ และเอื้อผลประโยชน์ต่อบุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และนั่นคือรัฐธรรมนูญ และ กฎหมาย ในระบอบประชาธิปไตยแบบไทยๆ ที่มีกระบวนการยุติธรรมแบบฝักใฝ่อย่างชัดเจน ซึ่งตัวอย่างคำตัดสินต่อไปนี้เป็นภาพสะท้อนให้ตระหนักถึงกระบวนการยุติธรรมแบบฝักใฝ่อย่างชัดเจน ในระบอบประชาธิปไตยแบบไทยๆ ที่ให้สิทธิมนุษยชนเฉพาะกลุ่มเหนือกว่าปวงชนชาวไทย อันเป็นภาพสะท้อนในความคิดขององค์คณะที่ยอมสูญเสียหลักการประชาธิปไตยเพื่อปวงชนชาวไทย แต่กลับไปยอมรับวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เข้ามาทำลายหลักการของระบอบประชาธิปไตยเพื่อปวงชนครั้งแล้วครั้งเล่า โดยกระบวนการยุติธรรมไทยยอมรับ “รัฐจารีตนิยม” ให้เข้ามาสยบอำนาจรัฐในระบอบประชาธิปไตย และกำจัดสิทธิปวงชนให้อยู่ภายใต้ปากกระบอกปืน

สิทธิและเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยแบบไทยๆ

หลักการโดยทั่วไปของประชาธิปไตยคือการเคารพสิทธิและความเสมอภาคของมนุษย์ ประชาชนมีเสรีภาพในสังคมประชาธิปไตย แต่ก็มีขอบเขตจำกัดในระดับหนึ่งที่ต้องไม่ละเมิดต่อกฎหมาย หลักสิทธิเสรีภาพ อันหมายถึง อำนาจอันชอบธรรม และความมีอิสระที่จะกระทำการใดๆ ได้ แต่จะต้องไม่ไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เสรีภาพดังกล่าว ประชาชนต้องไม่ใช่เสรีภาพนี้เพื่อทำลายหรือรบกวนเสรีภาพของผู้อื่น กล่าวคือมีเสรีภาพต่อการดำเนินการใดๆ ภายใต้กฎระเบียบของสังคมที่เป็นประชาธิปไตย จะขอนำกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงจากเหตุการณ์ทางการเมืองก่อน วันที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะเข้าทำการรัฐประหารในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ได้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยแบบสากลอย่างชัดเจนแต่ในการวินิจฉัยกลับไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยแบบไทยๆ

กล่าวคือ รัฐบาลภายใต้การบริหารของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ร่วมชุมนุมทางการเมือง แต่ต่อมาได้มีการคัดค้านจากหลายฝ่ายรวมทั้งได้มีการจัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) คัดค้านร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อมีเหตุการณ์ตามลำดับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร และจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ต่อมา กปปส. ได้กระทำการขัดขวางการรับสมัครเลือกตั้ง ขัดขวางการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน บุกยึดสถานที่ราชการบางส่วน ซึ่งต่อมาได้มีการร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เรื่องพิจารณาที่ 73/2556 ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 68 ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาเรื่องที่ผู้ร้องคือนายกิตติ อธิ์นนท์ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 68 ว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ที่ 1 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ 2 และพรรคประชาธิปัตย์ ที่ 3 (ผู้ถูกร้อง) กระทำการเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศไทยโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่ คำร้องนี้ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องทั้งสามได้จัดให้มีการชุมนุมบริเวณถนนราชดำเนินโดยมีการปิดเส้นทางจราจรบนถนนราชดำเนิน จากแยกสะพานผ่านฟ้าลีลาศไปจนถึงอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย หลังจากนั้นตั้งแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ถึงวันที่ 1 ธันวาคม 2556 ผู้ถูกร้องที่ 1 กับพวก ได้ดำเนินการเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมไปปิดล้อมและบุกยึดสถานที่ราชการ สถานที่เอกชน และรัฐวิสาหกิจต่างๆ อันส่งผลให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐไม่อาจเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยเฉพาะวันที่ 25 ธันวาคม 2556 ผู้ถูกร้องที่ 1 ได้ประกาศผ่านสื่อมวลชนซึ่งมีการถ่ายทอดสดไปทั่วประเทศว่าจะดำเนินการยึดอำนาจการปกครองให้กลับมาเป็นของประชาชน เพื่อจะได้เปลี่ยนแปลงประเทศ ต่อมาวันที่ 9 ธันวาคม 2556 ผู้ถูกร้องที่ 1 ได้จัดให้มีการชุมนุมใหญ่และเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมไปปิดล้อมทำเนียบรัฐบาลจนนำไปสู่การประกาศยุบสภาของนายกรัฐมนตรี แต่ผู้ถูกร้องที่ 1 กับพวก ก็มีใด้ยุติการชุมนุมแต่ประการใดกลับแถลงการณ์จัดตั้งคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.) และประกาศว่าได้ดำเนินการยึดอำนาจอธิปไตยกลับคืนมาให้กับประชาชนแล้ว และจะจัดตั้งสภาประชาชนเพื่อใช้อำนาจอธิปไตยสร้างกฎเกณฑ์และกติกาในการปกครองประเทศใหม่ ผู้ร้องเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ 1 กับพวก โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ถูกร้องที่ 2 และผู้ถูกร้องที่ 3 เป็นการกระทำที่ขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 3 และเข้าข่ายการกระทำตามรัฐธรรมนูญมาตรา 68 วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมาก (6 ต่อ 3) เห็นว่า การชุมนุมของประชาชนตามคำร้องเป็นการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ 1 กับพวก โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ถูกร้องที่ 2 และผู้ถูกร้องที่ 3 เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธเพื่อแสดงเจตนารมณ์ทางการเมือง โดยมีเหตุผลมาจากความไม่ไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล อันถือเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และเป็นเพียงการเรียกร้องและแสดงพลังด้วยการสนับสนุนของประชาชนจำนวนมาก ประกอบกับสถานการณ์ตามคำร้องได้พัฒนาไปสู่การยุบสภาและเข้าสู่กระบวนการของการเลือกตั้งแล้ว จึงยังไม่มีมูลกรณีที่จะเป็นการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข หรือเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้วินิจฉัย

แต่ในวันที่ 19 ธันวาคม 2556 เลขานุการศาลอาญา ได้ออกหนังสือชี้แจงเหตุผลในการไม่เพิกถอนหมายจับ นายสุเทพฯ และคณะโดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัย ที่ 56/2556 ว่าการชุมนุมไม่ได้เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ประกอบกับคำวินิจฉัยที่ 66/2556 ระบุว่าการบุกรุกยึดสถานที่ราชการไม่เกิดขึ้นแล้ว และสถานการณ์ได้พัฒนาไปสู่การยุบสภาผู้แทนราษฎรและเข้าสู่การเลือกตั้งจึงไม่มีมูลเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 68 วรรค 1 แห่งรัฐธรรมนูญนั้น แตกต่างจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการไต่สวนของพนักงานสอบสวน เพราะนาย สุเทพกับพวกได้ร่วมกันขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายให้ฝ่ายบริหารไม่อาจใช้อำนาจในการบริหารประเทศไทย บุกรุกเข้ายึดสถานที่ราชการ คือ กระทรวงการคลังและศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ ทั้งขู่ว่าจะตัดน้ำ ตัดไฟฟ้า เป็นเหตุให้ข้าราชการไม่กล้าเข้าไปทำงาน หรือเข้าที่ทำงานไม่ได้ อันเป็นการยุยงให้ประชาชนละเมิดกฎหมาย เป็นการมั่วสุมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในคดีนี้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงไม่มีผลผูกพันศาลอาญาให้ต้องฟังข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญส่วนการที่ผู้ต้องหาอ้างเป็นการชุมนุมโดยสงบ ปราศจากอาวุธ และเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญมาตรา 63 ศาลอาญาเห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญบัญญัติ แต่ไม่ได้หมายความว่า ประชาชนจะสามารถใช้เสรีภาพจนปราศจากขอบเขต หรือไปละเมิดสิทธิของประชาชนผู้อื่นด้วย โดยเฉพาะต้องไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายบ้านเมือง เพราะเป็นกฎหมายที่ตราออกมาบังคับประชาชนทุกคน การอ้างเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ แต่มีการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย โดยเฉพาะประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีอัตราโทษสูง จึงไม่อาจถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ต้องหา เป็นการชุมนุมที่สงบตามที่กล่าวอ้างเทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4946/2555 ขณะที่กล่าวอ้างเกี่ยวกับพนักงานสอบสวนขอหมายจับมิชอบ โดยไม่มีการรับฟังพยาน

ผู้ต้องหา และออกหมายเรียก ศาลเห็นว่าการออกหมายจับเป็นอำนาจศาลโดยตรง เมื่อศาลเห็นว่ามีความพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาน่าจะทำผิดกฎหมายอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกสูงเกิน 3 ปี ศาลยอมใช้ดุลพินิจออกหมายจับได้ทันที ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (1) ไม่จำเป็นต้องออกหมายเรียกก่อน เพราะการออกหมายจับเป็นเพียงขั้นต้น เพื่อให้ผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ดังนั้นการออกหมายจับผู้ต้องหา จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีเหตุต้องเพิกถอนหมายจับ”

การป้องกันการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยของศาลรัฐธรรมนูญประเทศไทย

จากข้อเท็จจริงข้างต้นศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของปวงชน และหยุดยั้งการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ไม่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด แต่ปรากฏว่าศาลรัฐธรรมนูญกลับมีคำสั่งคุ้มครองรับรอง การกระทำของ กปปส. ที่ละเมิดทั้งสิทธิ ปวงชนและกฎหมายรัฐธรรมนูญ อันเป็นการทำลายหลักการของประชาธิปไตยและมีความขัดแย้งกับศาลยุติธรรมอย่างชัดเจน ศาลรัฐธรรมนูญกลับมิได้พิทักษ์สิทธิและเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยแก่ปวงชนชาวไทย แต่กลับปิดเบือนหลักการที่กล่าวมาทั้งหมดแถมยังแสดงให้เห็นถึงกระบวนการยุติธรรมที่ฝักใฝ่อย่างชัดเจนในระบบตุลาการไทย ซึ่ง ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ ได้เคยกล่าวไว้ว่า “...การนำเอากฎหมายมาใช้ในทางที่เป็นประโยชน์กับตนและพวกพ้อง แต่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ และประชาชนเป็นสิ่งที่พึงหลีกเลี่ยงจึงอยากขอให้บรรดานักกฎหมายและผู้ใช้กฎหมาย หยุดและนึกถึงความถูกต้องและสิ่งที่ดีควรจะเป็นตามที่ได้เรียนมาหรือได้ใช้สอนนิสิตนักศึกษา หากนักกฎหมายละผู้ใช้กฎหมายยังไม่หยุดที่จะนำกฎหมายมาใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง วันข้างหน้าก็จะมีคนเดินตามและอีกไม่นานประเทศไทยของเรา ก็จะกลายเป็นประเทศที่มีรัฐธรรมนูญ แต่ไม่มีรัฐธรรมนูญหรือไม่มีประเทศที่มีกฎหมายแต่ไม่มีกฎหมาย...” ซึ่งจากวลีนี้จะเห็นได้ชัดว่าในที่สุดประเทศไทยก็ไม่มีรัฐธรรมนูญไม่ว่าจะเป็นฉบับใดเพราะเหตุจากกระบวนการยุติธรรมฝักใฝ่อย่างชัดเจน ที่ดำเนินการสนับสนุนให้กลุ่มคนที่มีอำนาจ มีสิทธิละเมิดอำนาจปวงชนชาวไทยหลายครั้ง จนในที่สุดก็ไม่มีรัฐธรรมนูญให้ตีความ ไม่มีสิทธิมนุษยชนให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องรักษา แต่ก็ไม่แปลกที่การตีความของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญจะตีความอย่างเป็นคุณเฉพาะตนเองและกลุ่มคนที่มีอำนาจเท่านั้น เพราะการสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ถึงแม้จะเป็นการสิ้นสุดสถานภาพของหลายองค์กร ไม่ว่าจะเป็น สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา แต่การตีความเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ตนเองจึงทำให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหาสิ้นสุดไม่ทั้งๆที่ไม่มีรัฐธรรมนูญให้ตีความและไม่มีสิทธิมนุษยชนให้คุ้มครองรักษาอีกต่อไป